

Státní oblastní archiv v Plzni - Státní okresní archiv Rokycany

Živnostenská škola pokračovací Prašný Újezd

1923 - 1933

Inventář

EL NAD č.: 297
AP.: 230

Olga Čiháková, PhDr. Hana Hrachová, Ph.D.

Rokycany 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního souboru	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru	5
III. Archivní charakteristika archivního souboru	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru	7
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování inventáře	8

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použité literatury a pramenů	9
Inventární seznam	10
Tiráž	11

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem fondu je Živnostenská škola pokračovací v Prašném Újezdu, škola během svého vývoje nezměnila svůj název.

Počátky učňovského školství u nás lze datovat již od poloviny 18. století, více méně však byly stále spjaty s cechovním systémem. Vydáním Živnostenského řádu v prosinci 1859 byla stanovena pravidla pro učební poměr. V roce 1883 byl vydán základní statut pokračovacích škol průmyslových a obchodních. Pokračovací školy byly podle něj rozděleny na všeobecné, zřizované pro místní průmysl, a zvláštní, neboli odborné, specializované na určitý obor nebo skupinu oborů.

Pokračovací školy byly připojeny ke školám středním, měšťanským a obecným. Byly zpravidla dvoutřídní a bývaly spojeny s tzv. přípravnými kurzy. Pro pokračovací školy vydalo ministerstvo školství učební osnovy, pravidla o učitelských silách a jejich dalším vzdělávání a zpravidla o financování těchto učebních zařízení. Správa těchto škol byla přísně centralizovaná za pomoci politických správních úřadů. Dozor nad pokračovacími školami vykonávali vládní komisaři z řad učitelů průmyslových škol – odborný dozor, a pak pětičlenné místní školní výbory – přímý dozor místní. Od roku 1884 byli pověřeni vládním dozorem inspektoři podle vytvořených obvodů, alespoň jednou ročně museli navštívit každou pokračovací školu ve svém obvodu.

Vyučování v průmyslových školách pokračovacích probíhalo sedm měsíců v roce, průměrně po 6ti hodinách týdně. Učni byli vyučováni základům kreslení od ruky, měřičství a základům geometrického rýsování, v živnostenských počtech a účetnictví.

V roce 1885 byly připojeny do soustavy odborného školství všeobecné školy řemeslnické. Tyto školy měly být přípravou k odbornému vzdělání pro řemeslnickou mládež. Do těchto škol byli přijímáni chlapci, kteří ukončili 12. rok věku a absolvovali 6. ročník obecné školy alespoň s dostatečným prospěchem.

Učňovské zařízení vydržovali většinou místní činitelé, stát přispíval jen na zřízení třetí třídy. Ta sloužila k dokonalejší odborné přípravě a byla nepovinná. V řemeslnických školách se vedle teoretických předmětů vyučovalo i ručním pracím a základům práce. Při těchto školách byly zřizovány živnostenské školy pokračovací pro učně a veřejné kreslírny pro řemeslníky.

Zásadním zlomem v rozvoji odborného školství byla první světová válka. Nejvíce jí byly postiženy živnostenské školy pokračovací. Většina těchto škol byla zrušena a na zbytku škol se vyučovalo nepravidelně. Ke konce války došlo v odvodech i na žáky pokračovacích škol. Tím došlo k úplnému rozkladu pokračovacího školství.

Po válce došlo postupně k nárůstu počtu živnostenských škol pokračovacích. Impulzem k tomu bylo vydání živnostenského zákona v roce 1924, který stanovil normy v oblasti výchovy a vzdělávání učňů. Živnostenské školy pokračovací byly rozděleny podle zaměření na školy všeobecné a odborné a z hlediska správního a hospodářského zajištění na školy samostatné a

přičleněné.

V roce 1928 byla při ministerstvu školství utvořena Komise pro úpravu učebních osnov živnostenských pokračovacích škol. Dva roky nato byla komise reorganizována a nahrazena Komisí pro diakritickou reformu živnostenských pokračovacích (učňovských) škol. Tato komise vydala nové rámcové osnovy. Osnovy byly rozděleny podle zaměření živností do šesti skupin pro živnosti kovo zpracující, stavební a dřevodělné, umělecké, oděvní, potravinářské a obchodní.

Učňovské školství na Rokycansku je spojeno především se vznikem Průmyslové školy pokračovací v Rokycanech roku 1883. O osm let později byla založena obdobná škola v Radnicích a roku 1895 také v Podmoklech.

Škola patrně fungovala již krátce před rokem 1923, z něhož pochází její první písemnosti. Sídlem školy byla Obecná škola v Prašném Újezdu. Prvním správcem školy byl František Kupka, v letech 1926 -1932 školu spravoval Marek Šmejkal. Posledním správcem byl Jaroslav Hochmann. Jednalo se o školu velmi malou, ve školním roce 1923/1924 ji navštěvovalo 19 žáků. V posledním školním roce 1932/1933, kdy probíhalo vyučování, bylo ve škole zapsáno již jen osm studentů. Důraz se kladl zejména na odbornou přípravu na budoucí povolání, učily se živnostenské počty, vedení účetních písemností, kreslení a rýsování. Výuka probíhala jeden den v týdnu.

Do školy docházeli žáci z Olešné, Lhotky, Chockova, Hlohovic, Svinné, Kladrub, Hlohoviček a Prašného Újezda. Na základě rozhodnutí Ministerstva školství a národní osvěty čj. 1344-33/4 z 26. 3. 1934 byla škola zrušena. Její funkci převzala Živnostenská škola pokračovací ve Zvíkovci.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Vzhledem k tomu, že škola fungovala při Obecné škole v Prašném Újezdu jen jeden den v týdnu, lze předpokládat, že i její písemnosti byly ukládány v této škole. Jejich vedením byl pověřen správce školy, v případě katalogů učitel. Knihy byly u původce pročíslvány.

Fond byl převzat do archivu 19. 1. 1970 (č. př. 113). Předávací protokol se bohužel nedochoval, nicméně je jasné, že písemnosti byly převzaty z Učňovské školy z Hrádku.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Inventarizaci fondu prováděla v červenci 2009 praktikantka Olga Čiháková. Knihy byly zařazeny do skupiny knih evidenčních a chronologicky pročíslvány. Při těchto pracech nebyl proveden žádný přesun ani přehodnocení významu písemností.

Celkový rozsah fondu je 0,06 bm. Písemnosti jsou vedeny výhradně česky. Patří do II. kategorie a to na základě § 20, odst. 2 zákona č. 499/2005 Sb., o archivnictví a spisové službě v platném znění.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Katalogy žáků poskytují informace o dalším vzdělávání učňů, případně i jejich životopisná data.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování inventáře

Fond uspořádala, inventární seznam sestavila Olga Čiháková. Úvod zpracovala Hana Hrachová ve Státním okresním archivu v Rokycanech v červenci 2009.

Rokycany, 2. 12. 2009

Olga Čiháková

Hana Hrachová

Seznam použité literatury a pramenů

Seznam použité literatury:

Popis školního okresu rokycanského, Rokycany 1898.

Ottův slovník naučný, svazek XXIV, Praha 1906

Ottův slovník naučný, dodatky, díl VI, svazek II. Praha - Litomyšl 2003

Čerhonorský Zdeněk, Vývoj učňovského školství v Československu, Praha 1973

Seznam použitých pramenů:

Martínková Petra, Živnostenská škola pokračovací Nepomuk 1887 - 1948. Inventář SOkA
Plzeň - jih se sídlem v Blovicích, 1993, s. 9, ev. č. 116.

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	---------------	---------------	--------------

I. Knihy

I. 1 Knihy evidenční

1	Katalog I. třídy	1923 - 1924	K 1
2	Katalog I. třídy	1924 - 1925	K 2
3	Katalog II. třídy	1924 - 1925	K 3
4	Katalog I. třídy	1925 - 1926	K 4
5	Katalog II. třídy	1925 - 1926	K 5
6	Katalog I. třídy	1926 - 1927	K 6
7	Katalog II. třídy	1926 - 1927	K 7
8	Katalog I. třídy	1927 - 1928	K 8
9	Katalog II. třídy	1927 - 1928	K 9
10	Katalog I. třídy	1928 - 1929	K 10
11	Katalog II. třídy	1928 - 1929	K 11
12	Katalog I. třídy	1929 - 1930	K 12
13	Katalog II. třídy	1929 - 1930	K 13
14	Katalog I. třídy	1930 - 1931	K 14
15	Katalog II. třídy	1930 - 1931	K 15
16	Katalog I. třídy	1931 - 1932	K 16
17	Katalog II. třídy	1931 - 1932	K 17
18	Katalog II. třídy	1932 - 1933	K 18

Tiráž

Název archivní pomůcky: Živnostenská škola pokračovací Prašný Újezd

Značka archivního souboru: ŽŠP Prašný Újezd

Časový rozsah: 1923 - 1933

Počet evidenčních jednotek: 18 (úředních knih 18)

Počet inventárních jednotek: 18

Rozsah v bm: 0,06

Stav ke dni: 2. 12. 2009

Zpracovatel(é) archivního
souboru: Olga Čiháková

Zpracovatel(é) archivní
pomůcky: Hana Hrachová

Počet stran: 11

Počet exemplářů: 5 (v SOKA Rokycany 3)

Schválil: PhDr. Hana Hrachová, Ph.D.

dne 2. 12. 2009 - č.j. SOAP/070-545/2009